

Його звернення закінчувалося словами: «Україні потрібен такий інститут!»

Тетяна ХОЛОДЕНКО,
учений секретар
Інституту отоларингології
ім. О. С. Коломійченка
НАМН України

Наприкінці березня лікарі-отоларингологи відзначають пам'ятну дату – 115-річчя від дня народження Олексія КОЛОМІЙЧЕНКА, видатного вченого, професора, засновника Інституту отоларингології, який носить його ім'я. Народився він 30 березня 1898 року в містечку Шполі на Черкащині. Хлопчину з багатодітної селянської сім'ї вирізняв потяг до знань. Своє покликання він знайшов на медичному факультеті Київського університету (нині це Національний медичний університет імені академіка О. О. Богомольця), зі студентської лави обравши отоларингологію справою всього життя.

57

Визначну роль у формуванні Коломійченка як майбутнього вченого відіграв Микола Волкович, відомий тим, що створив школи хірургії не лише загального профілю, а й окремих її галузей. На своєму 75-річному ювілеї Олексій Сидорович сказав: «Найбільший вплив на мене справив М. Волкович – основоположник отоларингології в Україні. Хірургічна клініка М. Волковича прищепила мені любов до хірургії, стала школою і хірургічної майстерності, і її недосяжних для мене висот. Його клініка стала й школою людяності, якою була проінята робота в операційній, перев'язочній, на обходах, лекцій та практичних заняттях».

Завдяки здібностям до науково-дослідної роботи вправного хірурга Олексія Коломійченка запросили в клініку вуха, горла, носа Київського інституту вдосконалення лікарів, де він пройшов шлях від асистента до доцента клініки. Поєднував медичну практику з викладацькою та науковою діяльністю.

У 1936 році Коломійченко вперше в республіці організував велике дитяче отоларингологічне відділення в районній лікарні № 23 столиці й став його завідувачем. Через кілька років йому довелося працювати в отоларингологічних закладах окупованого Києва. Вірний син Батьківщини, він, ризикуючи життям, надавав допомогу партизанам і членам київської підпільної організації, яка діяла в місті з жовтня 1941-го до листопада 1943 року, за що нагороджений медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «За бойові заслуги», «За оборону Києва» та ін.

Особливо великий внесок зробив О. Коломійченко в такий напрям, як

розроблення нових операцій при отосклерозі, що поліпшують слух. У 1950-х роках він дійшов висновку про необхідність хірургічного втручання під час лікування хворих на отосклероз, бо консервативні методи не давали бажаних результатів. Після першої такої операції, успішно виконаної Олексієм Сидоровичем у 1957 році, хірургічні втручання невдовзі почали практикувати й у клініках інших міст країни – Москви, Одеси, Тбілісі, Ленінграда, Куйбишева. Повертати слух удавалося більш як 70% хворих. Це був справжній триумф вітчизняної отоларингології.

Проте потреба розроблення і впровадження в практику нових методів діагностики та лікування глухоти й приглухуватості, онкології в отоларингології залишалася нагальною. Потік хворих зростав. Олексій Сидорович переконливо аргументував необхідність створення науково-дослідного інституту отоларингології в Києві. Його звернення в офіційні органи закінчувалося незвичними для того часу пристрасними словами: «Україні потрібен такий інститут!». 1960 року було прийнято рішення про організацію в Києві науково-дослідного інституту отоларингології Міністерства охорони здоров'я УРСР, директором якого призначили Коломійченка. Під його керівництвом велися проектування й будівництво всіх споруд інституту, а також оснащення. Офіційне відкриття закладу відбулося в листопаді 1961 року. Впродовж 14 років Коломійченко був його незмінним керівником.

Майже нема напрямів у отоларингології, в розробку та розвиток яких не зробив внеску Коломійченко. Він автор низки винаходів, йому належить понад 200 наукових статей і монографій. Праці вченого широко

відомі в нашій країні та за її межами. Йому завдячуємо створенням найвизначнішої в республіці школи отоларингологів.

В 1970-ті роки Коломійченко поставив за мету створення республіканського слуховідного центру на базі інституту. Це зробило б доступнішою висококваліфіковану допомогу людям, які страждають на глухоту й приглухуватість. Кілька років він займався проектуванням центру, але до його відкриття в 1978 році вчений не дожив. Цю справу підхопив його учень і послідовник О. Циганов. У тому ж 1978 році Інституту отоларингології присвоєно ім'я О. С. Коломійченка. Біля входу встановлено меморіальну дошку з барельєфом вченого.

Нині інститутом керує доктор медичних наук, професор, академік НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України Д. Заболотний. Великий і згуртований інститутський колектив продовжує творчо на рівні сучасних світових досягнень оториноларингології розвивати ідеї О. Коломійченка. Свідчення цього – три Державні премії УРСР, дві премії імені О. В. Палладіна, численні монографії й статті, опубліковані вітчизняними та зарубіжними виданнями.

Свого часу знаменитий античний історик Плутарх, добираючи найкращі приклади життя та творчості великих людей для свого славнозвісного «Порівняльного життєпису», за його словами, займався цим для того, щоб читачі, «дивлячись в історію, як у дзеркало», прагнули «змінити на краще власне життя й творити його за прикладом тих, про чий доблесті розповідає автор». З повним правом таким прикладом можуть слугувати й самовіддана пільна діяльність і життя Олексія Коломійченка.